

ŠTO JE NOVO U PROVINCII BARCELONA? UPOZNAVANJE KNJIŽNICA U ŠPANJOLSKOJ KROZ ERASMUS+ MOBILNOST

Ana Škvarić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Početkom 2024. godine, Agencija za mobilnost i programe EU-a (AMPEU) dodijelila je Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica Erasmus+ akreditaciju u području obrazovanja odraslih. Kao tri najvažnija cilja prilikom prijave za dobivanje akreditacije, knjižnica je istaknula razvoj pismenosti kroz poticanje čitanja i digitalne inkluzije te jačanje uloge knjižnice u neformalnom i informalnom učenju odraslih korisnika; ulaganje u znanje za održivi rast, posebno u kontekstu planiranja nove zgrade knjižnice od koje će se očekivati da bude građena od održivih materijala i projektirana na način da ostvari maksimalnu uštedu energije; te inkluziju u kontekstu stvaranja knjižnice kao mjesta potpore isključenim skupinama i osobama s manje mogućnosti kroz jačanje kompetencija knjižničara za unaprjeđenje postojećih i provedbu novih programa.

Prva mobilnost u okviru akreditacije provedena je 15. 10. 2024. – 20. 10. 2024. u Španjolskoj, a u mobilnosti su sudjelovale Ana Škvarić i Ljiljana Vugrinec. Domaćin mobilnosti bila je regionalna uprava Provincije Barcelona u okviru koje djeluje Mreža narodnih knjižnica Barcelone koja se sastoji od 233 knjižnice i 12 bibliobusa. Provincija Barcelona odabrana je za domaćina ove mobilnosti iz više razloga. Knjižnica Gabriel García Márquez, otvorena 2022. godine, proglašena je IFLA-inom knjižnicom godine 2023. i mobilnost je bila prilika za upoznavanje rada jedne od najboljih svjetskih knjižnica. Druga posjećena knjižnica L'Alzina u prigradskom području Barcelone, u općini Palau-solità i Plegamans otvorena je u lipnju 2024., a kreirana je participativnim procesom i sudjelovanjem građana u definiranju namjene i načina korištenja novog knjižničkog prostora, kao i u odabiru imena i specijalizacije same knjižnice, što je proces koji se knjižničari nadaju provesti i u Koprivnici prilikom izgradnje nove zgrade knjižnice. Knjižnica Pilarín Bayés u gradu Vicu, udaljenom 60 km od Barcelone, koprivničkim knjižničarkama bila je interesantna jer je također riječ o novoj, suvremenoj zgradi, otvorenoj 2022. godine i višestruko nagrađivanom projektu, a osim same zgrade, usluge knjižnice vrlo su raznovrsne i u velikoj mjeri posvećene inkluziji i pomirenju jer je park ispred knjižnice svojevrsan emocionalni i komemorativni prostor terorističkog napada koji se tom mjestu dogodio 1991. g. Okrug Barcelona ima razvijenu mrežu pokretnih knjižnica pa je ova mobilnost bila prilika za upoznavanje usluga i programa za ruralna i udaljena područja koje osmišljavaju i zajednici nude knjižničari u Kataloniji.

Vodeći se ciljevima mobilnosti i vlastitim interesima, knjižničarke Ana Škvarić i Ljiljana Vugrinec ovaj su program iskoristile kako bi što detaljnije i kvalitetnije upoznale trendove u izgradnji novih

knjižničnih zgrada i organizacije prostora, informirale se o njihovoj održivosti, korištenim materijalima i izvorima energije u održavanju zgrada, potencijalnim teškoćama u njihovu održavanju, iskustvu rada knjižničara u novim prostorima, eventualnim propustima i pogreškama u organizaciji prostora. Cilj je, iskustva stečena u Kataloniji, u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti u sudjelovanju kreiranja prostora nove zgrade koprivničke knjižnice čija bi izgradnja trebala započeti 2027. godine. Istraženi su programi i usluge koje ove knjižnice nude svojim korisnicima, posebno oni koji koriste nove i drugačije tehnologije, kao i inkluzivne usluge svih vrsta, usmjerene migrantima, građanima s manje mogućnosti i građanima koji žive u udaljenim mjestima.

Knjižnica Gabriel García Márquez impresivna je građevina u potpunosti drvene konstrukcije s velikim staklenim stijenama. Prostire se na oko 4000 m² i treća je po veličini u Barceloni. Prostor je organiziran na nekoliko etaža s velikim posudbenim pultom u ulaznom dijelu, brojnim prostorima za sjedenje i zadržavanje s pogledom na krošnje drveća.

| Knjižnica Gabriel García Márquez, Barcelona

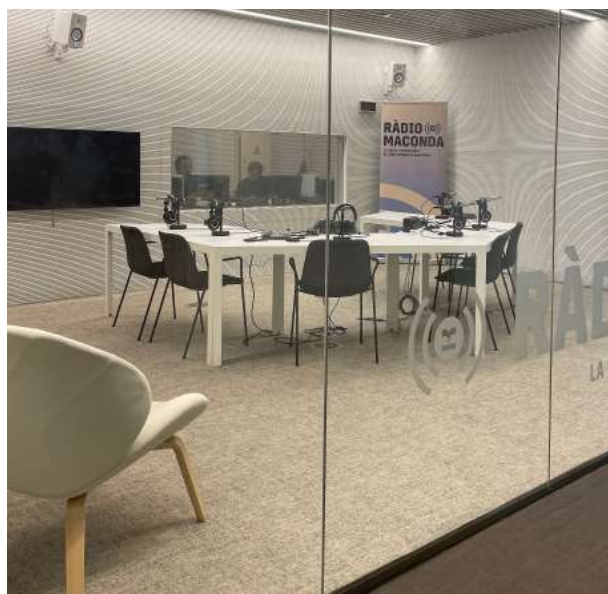
U prostoru dominira prirodna svjetlost i dovoljno mjesta za čitanje, zadržavanje i surfanje, ali i s dovoljno zatvorenih prostora koji traže dobru zvučnu izolaciju (dvorana za programe, radijski studio).

Opremanju knjižnice je posvećena velika pozornost jer se željelo da prostor bude pozivajući i da ima puno mjesta za zadržavanje korisnika, stoga u ovoj knjižnici, umjesto polica s knjigama, dominiraju fotelje, stolice, raznovrsne počivaljke te čak i jedan *hammock* koji je postao najpopularniji dio knjižnične opreme.

| *Hammock u knjižnici Gabriel Garcia Marquez*

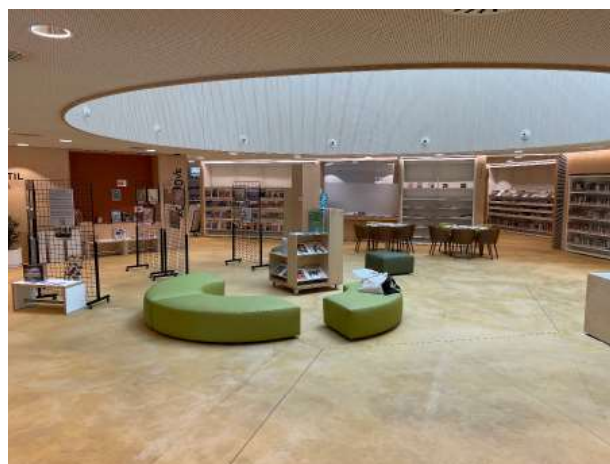
Posebna zanimljivost ove knjižnice je njezin audio i radijski studio, osmišljen za djelatnike svih knjižnica u Barceloni i svih građana i korisnika knjižnice kao i pripadnika zajednice u kojoj knjižnica djeluje. To je rezultiralo snimanjem brojnih radijskih emisija (koje u knjižnici tako nazivaju iako nije riječ o pravoj radijskoj stanici) i podcasta čiji su gosti, a nerijetko i domaćini, upravo sami građani, a koje su okrenute kulturnim temama i važnim zavičajnicima. Paralelno se u studiju proizvodi dvadesetak programa ujedinenih pod nazivom Radio Maconda.

| *Radio Maconda, knjižnica Gabriel Garcia Marquez, Barcelona*

U knjižnici se snimaju podcasti o knjigama i čitanju, rade se preporuke za čitanje u obliku kratkih emisija, pričaju se priče, organiziraju se audio čitanja za slijepe čije se snimke spremaju u poseban repozitorij. Emisije/podcasti promoviraju grad i zajednicu, pričaju priče o kvartu, progovaraju o problemima u zajednici, a kolege iz drugih knjižnica u ovaj studio najčešće dolaze snimati kulturne programe o glazbi, kazalištu i sl. Ovaj segment rada bio je izuzetno poučan, zanimljiv i motivirajući za daljnji razvoj slične usluge (podcast) koju je koprivnička knjižnica pokrenula još 2022. i koji se neprestano razvija i nadograđuje.

Knjižnica L'Alzina u općini Palau-solità i Plegamans otvorena je za korisnike relativno nedavno i u vrijeme provođenja programa mobilnosti još je uvijek bila u fazi konsolidacije poslovanja, pa čak i dovršetka nekih radova. Riječ je o manjoj knjižnici 1500 m² koja pokriva područje cca 14 000 stanovnika koji su bili aktivno uključeni u definiranju načina korištenja novog knjižničkog prostora, kao i u odabiru imena i specijalizacije same knjižnice.

| *Knjižnica L'Alzina*

Ova knjižnica bila je zanimljiva upravo zbog kvadrature prostora i načina njegove organizacije, kao i zbog činjenice da je riječ o zgradi projektiranoj po načelu gotovo potpune održivosti (zgrada ima solarnu elektranu na krovu, a oslanja se i na geotermalne izvore energije) koja je vrlo važna u komuniciranju knjižnice prema javnosti i educiranju korisnika o važnosti „zelene“ gradnje i očuvanja okoliša. Kružni prostor organiziran je u dvije etaže, s dovoljno mjesta za sjedenje i zadržavanje, prostorijama za tihi i grupni rad, kao i učionicama koje su u trenutku mobilnosti bile u završnoj pripremi za omogućavanje pristupa korisnicima 24 sata dnevno.

Knjižnica Pilarín Bayés u gradu Vicu veličinom, organizacijom prostora, kvalitetom usluga i impresivnošću u rangu je knjižnice Gabriel García Márquez. Sagrađena je na mjestu stare policijske postaje koja je stradala u terorističkom napadu 1991. godine i ta je lokacija izgradnjom zgrade upravo ove namjene postala mjesto prisjećanja, pomirenja, zajedništva i praštanja s imenima žrtava ispisanim na stepenicama glavnog ulaza u zgradu.

Ujedno je riječ o lokaciji koja dijeli grad praktički na dvije strane – stari Vic i Vic u kojem živi mnogo doseljenika. Miješaju se različite kulture, koje se naposljetku spajaju i dobrodošle su u knjižnici.

| Pročelje knjižnice Pilarin Bayes u Vicu

Izgradnjom nove zgrade, knjižnica je odradila temeljiti *rebranding* pa je osim lokacije i prostora promijenila i ime, a građani su je odlučili nazvati po Pilarín Bayés, slavnj katalonskoj ilustratorici, rođenoj u Vicu, koja je i sama sudjelovala u uređenju prostora i izradila veliki mural na dječjem odjelu knjižnice. Izuzetno značajna zbog svojih socijalno-inkluzivnih usluga, knjižnica Pilarín Bayés je knjižničarkama omogućila nove i svježije uvide u načine rada s imigrantima, u suradnji s njihovom verzijom centra za socijalnu skrb, u profesionalnu razinu podučavanja španjolskog i katalonskog jezika (za što su zaduženi profesori Španjolskog i Katalonskog jezika koje zapošljava općina, a imaju i posebno osmišljen prostor opremljen knjigama i setovima za učenje), u načine uključivanja volontera u provođenje usluga za djecu, kao i zapošljavanje tzv. socijalnog edukatora koji je u stalnom kontaktu sa socijalnom službom kako bi se što kvalitetnije i na vrijeme prepoznale npr. problematične situacije u obiteljima.

Izgradnjom nove zgrade i pomnom organizacijom prostora i opremanja, način korištenja knjižnice i broj korisnika se promijenio – ima ih puno više, samostalniji su u korištenju prostora i usluga te se, za razliku od ranije, puno više zadržavaju u samom prostoru.

Sobe za igranje videoigara, sobe za tihi i grupni rad opća su mjesta bez kojih suvremena knjižnica više i ne postoji, a u prizemlju zgrade, knjižnica u Vicu, ima i studio za snimanje glazbe i videa opremljen suvremenom opremom koji grupe i pojedinci koriste samostalno, a nerijetko je studio i mjesto gdje se održavaju programi za djecu koji uključuju neku vrstu izvedbe. U studiju se snimaju i audioknjige u suradnji s kazališnim skupinama iz grada što je jedan od načina da se doskoči nestašici audioknjiga na tržištu na španjolskom, a pogotovo na katalonskom jeziku. Programi za koje se koristi prostor studija prošireni su i na svojevrsne glazbene čitateljske klubove (umjesto čitanja, sluša se glazba) koji se provode ili u obliku slušaone ili gostovanja glazbenika/bendova s kojima publika/članovi kluba poslije mogu razgovarati.

Erasmus+ mobilnost provedena u Barceloni knjižničarkama je otvorila vidike, a svakako su stečena znanja i iskustava. Po povratku iz Španjolske, već su osmišljeni programi koje će koprivnička knjižnica provoditi u 2025. godini, a iskustva u projektiranju zgrada i organizaciji prostora prikupljena u nagrađenim knjižnicama bit će dragocjena pomoć u kreiranju novog prostora gradske knjižnice u Koprivnici.

| Knjižnica Pilarin Bayes